

Omgevingsdienst Haaglanden
Postbus 14060
2501 GB Den Haag

Datum: 19 oktober 2022
Onderwerp: Zienswijze ontwerpbeschikking afschot ganzen in winterperiode, zaaknummer 01037788
Ons kenmerk: 20221019-016

Geacht College van Gedeputeerde Staten,

Onlangs heeft u een ontwerpbesluit genomen voor het afgeven van een ontheffing Wet natuurbescherming ten behoeve van het doden van kolganzen en grauwe ganzen in de winterperiode met kenmerk (ODH463740). Hierbij maken wij gebruik van de mogelijkheid om hier een zienswijze op in te dienen.

Wij zijn van mening dat het ontwerpbesluit onvoldoende onderbouwd en gemotiveerd is en daarom heroverwogen zou moeten worden. Wij lichten dit hieronder toe.

Ontheffing in relatie tot vrijstelling

In de Omgevingsverordening Zuid-Holland is een vrijstelling opgenomen die het mogelijk maakt om grauwe ganzen en kolganzen opzettelijk te doden binnen de winterperiode op percelen met kwetsbare gewassen in het belang van het voorkomen van belangrijke schade aan gewassen. In uw besluit motiveert u echter niet waarom deze vrijstelling niet zou volstaan om het doel, het voorkomen van schade, te realiseren. In de aanvraag van de ontheffing wordt overigens ten onrechte aangegeven dat de ontheffing niet in aanvulling op een bestaande ontheffing, vrijstelling of opdracht zou worden aangevraagd. Het aanvraagformulier is daarmee niet naar waarheid ingevuld.

Lokmiddelen

De ontheffing is bedoeld om ganzen in de winterperiode te verjagen van percelen met kwetsbare gewassen. Het verjagend afschot zou bedoeld zijn om ganzen duidelijk te maken dat ze van deze percelen weg moeten blijven. Tegelijkertijd maakt de ontheffing het mogelijk om ganzen met een breed scala aan lokmiddelen te verleiden naar deze percelen toe te komen: niet-levende lokvogels, lokfluiten, lokvoer en middelen waarmee lokgeluiden kunnen worden gemaakt. Het toestaan van het gebruik van deze middelen staat haaks op het doel van de ontheffing, namelijk het verjagen van ganzen van bepaalde percelen.

Relatie met schade ontbreekt

In uw ontwerpbesluit geeft u een onderbouwing van de vermeende schadedreiging in de vorm van een betoog en cijfers die overwinterende ganzen aan zouden richten aan voorjaarsgras. De ontheffing is echter alleen geldig op percelen met kwetsbare gewassen. Wij gaan er vanuit dat grasland daar niet onder valt en uw motivering van de schadedreiging dus irrelevant is met het oog op de ontheffing. Daarnaast is ook onvoldoende duidelijk wat dan wel onder kwetsbare gewassen verstaan wordt. In uw ontwerpbesluit verwijst u hiervoor naar artikel 1.1 onder h van de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland, dit luidt:

Kwetsbaar gewas: onder 'landbouw' en 'vollegrondsgroenteteelt' beschreven teelten, met uitzondering van weide-, hooi- of graszaadpercelen waarvan het grasgewas minimaal zes maanden oud is en granen en graszaad in de periode waarin het gewas afrijpt;

En de begrippen landbouw en vollegrondsgroenteteelt worden als volgt gedefinieerd:

Landbouw: akkerbouw, weidebouw, veehouderij, pluimveehouderij, tuinbouw – daaronder begrepen fruitteelt en het kweken van bomen, bloemen en bloembollen - en elke andere vorm van bodemcultuur hier te lande;

Vollegrondsgroenteteelt: teelt in open grond van groentegewassen;

Met deze definities is het totaal onduidelijk welke gewassen nu als kwetsbaar worden aangemerkt en is het niet mogelijk een concrete, afgebakende lijst te maken van de percelen waar het nu om gaat. Daarmee is het per definitie onmogelijk om te onderbouwen dat voor al deze gewassen sprake is van een concrete dreiging van belangrijke schade. En dat maakt het ook onmogelijk om toezicht te houden op uitvoering van de ontheffing en om handhavend op te treden.

Andere bevredigende oplossingen en toepassing escalatieladder

In uw ontwerpbesluit geeft u aan dat preventieve maatregelen zoals vlaggen, linten en dergelijke, knalapparaat en ultrasoon geluid kunnen worden ingezet om landbouwschade door ganzen enigszins te voorkomen dan wel te beperken. Wanneer deze middelen onvoldoende blijken te werken dan dient er volgens u te worden overgegaan op het verjagen met ondersteunend afschot. Nergens is echter voorgeschreven dat pas op het gebruik van de ontheffing mag worden overgegaan als eerst meer diervriendelijk of minder ingrijpende methoden zijn ingezet.

Bovendien is het bij vliegende ganzen niet duidelijk waar ze zullen gaan foerageren terwijl de ontheffing het wel mogelijk maakt om deze dieren al te doden. Terwijl er dus nog geen enkele manier sprake is van een concrete schadedreiging die aanleiding zou geven om ganzen te 'verjagen van kwetsbare' gewassen, maakt de ontheffing het mogelijk om gelijk naar de laatste trede van de escalatieladder te gaan, namelijk de inzet van dodelijke middelen.

Uw besluit geeft zodoende geen toepassing aan de in de Omgevingsverordening voorgeschreven escalatieladder en borgt niet dat de ontheffing pas gebruikt wordt wanneer er geen andere bevredigende oplossingen zijn.

Afschot voor zonsopkomst en zonsondergang

De ontheffing maakt het mogelijk om vanaf een half uur voor zonsopkomst tot een half uur na zonsondergang ganzen af te schieten. Ter onderbouwing hiervan geeft u aan:

Over het algemeen zijn verstoringen die vroeg optreden, wanneer ganzen nog niet in een dagelijkse routine van foerageren zitten, het effectiefst (Radtke & Dieter, 2011). Mede hierom is het van belang dat verjagend afschot mogelijk is op de momenten dat standganzen zich van en naar hun foerageergebied bewegen. En dat is juist ook voor zonsopkomst en na zonsondergang.

Allereerst brengt het schieten een half uur voor zonsopkomst en een half uur na zonsondergang grote risico's met zich mee. Zeker bij bewolkt weer is het dan nog zeer donker waardoor het zicht slecht is. Het is dan veel te donker om soorten goed te onderscheiden waardoor gemakkelijk andere soorten dan kolgans en grauwe gans geschoten zouden kunnen worden. Het is zeker niet ondenkbaar dat dit gebeurt, zo wordt bijvoorbeeld de zeer zeldzame en ernstige bedreigde dwerggans (die ook in Zuid-Holland overwintert) soms door jagers aangezien voor kolgans en geschoten¹.

Daarnaast heeft u het in uw motivering voor het toestaan van afschot voor en na zonsondergang, die overigens zeer summier is, over het belang hiervan voor het schieten van standganzen. De ontheffing heeft echter betrekking op de winterperiode en, zeker met betrekking tot de kolgans, op overwinterende trekganzen. Dat zijn geen standganzen. Bovendien wordt nergens toegelicht wat er mis zou gaan als alleen tussen zonsopkomst en zonsondergang geschoten zou mogen worden.

Ten slotte merken wij nog op dat het doel van het schieten van het kol- en de grauwe gans gericht is op schadebeperking. Dat is een puur negatieve en eenzijdige invalshoek. De kol- en grauwe gans maken een levendig, zichtbaar en positief deel uit van de te behouden en te beschermen biodiversiteit van het boerenland. Hiermee zou dus ook heel anders omgegaan kunnen worden, bijvoorbeeld door boeren serieus belonen door de bijdrage die zij leveren aan deze en andere biodiversiteit waar zij een bijdrage aan leveren.

Gezien bovenstaande punten verzoeken wij u om uw besluit te herzien en de aangevraagde ontheffing te weigeren.

Met vriendelijke groet,

Mede namens:

Natuur- en Vogelwerkgroep Krimpenerwaard, Vereniging voor Natuur- en Milieubescherming Pijnacker, Stichting Natuur & Landschap Zwijndrechtse Waard, Algemene Vereniging voor Natuurbescherming 's-Gravenhage e.o., KNNV afdeling Hollandse Delta, KNNV Natuurlijk Delfland, Stichting Heemtuin Goudse Hout, Fauna4Life, Natuurlijk Waterweg-Noord, Hoeksewards Landschap

A.P. Ouwehand
Directeur